

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. VIII. An Satisfiat legi, ponendo simul, vel Successivè partes materiæ
præceptæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

gilia: exemplum posterioris est in sacro debito ratione festi, & poenitentiae injunctae à Confessario, vel in obligatione festi, & voti, vel juramenti &c. Cum autem superior non semper diversas obligationes, licet sint de eodem specie actu, uni numero actui affigat, non statim valet in hac materia argumentum à pari. Sit enim casus, quòd incidat in diem dominicum festum S. Andreae Apostoli: hoc casu sunt duo praecepta numero distincta, auditionem sacri eodem die praecipientia; quibus tamen juxta Thom. Sanchez cit. n. 7. & alios passim Doctores, possum auditione unius sacri satisfacere, ex benigna Matris Ecclesiae mentis interpretatione. Sed ex hoc relato casu non valet argumentum ad duo praecepta hujus & alterius diei de recitando matutino, & laudibus, licet sub eorundem obligatione sit idem specie actus praeceptus, obligationis hodiernae, & hesternae.

442. Hoc argumentandi modo aliquando usus est Caramuel, ut videri potest apud Joannem de Cardenas in Crisi Theol. t. 4. d. 34. c. 2. Argumentum enim ejus erat: in occurrentia duorum praeceptorum circa auditionem sacri, uno numericè sacro satisfit duobus praeceptis: ergo unà numericè recitatione matutini, atque laudum (v. g. si fiat hodie post 4. matutinum) satisfit hodiernae, & crastinae de recitando matutino, & laudibus; consequ. constat; quia unà, eademque actione potest satisfieri duobus praeceptis numero distinctis, eodem tempore concurrentibus, sed in casu dicto sic fit: ergo. Verùm ad hoc respondetur C. ant. N. consequ. ad probat. dist. maj. unà actione potest satisfieri duobus praeceptis non postulantibus distinctas actiones C. secus, N. maj. Similiter distincta min. N. consequ. quòd praecepta recitandi hodie, & cras divinum officium postulent distinctas recitationes, ex intentione Legislatoris praecipientis recitationem officij pro singulis diebus, consequenter recitationem, distinctorum temporum, probat universalis consuetudo totius Ecclesiae; secus est de auditione sacri; nam praeceptum audiendi Missam diebus dominicis, & festis nihil petit, ut fiat distinctis actionibus, aut diebus, sed tantum, ut fiat auditio sacri, quando est talis dies. Unde ipse Caramuel

el in editione 1657. fatetur argumentum à se factum non esse probabile. Vid. Carden. l. 1. n. 4.

§. VIII.

An Satisfiat legi, ponendo simul, vel Successivè partes materiae praeceptae?

EXemplum talis rei est auditio sacri; 443. haec enim fit successivè, & per partes: quo posito, duplex casus est, qui proponitur; primus, an huic praecepto (scilicet audiendi sacrum) satisficiat, qui duas partes sacri audit successivè à duobus sacerdotibus. 2. si utramque partem audiat simul? ut, si in uno altari fieret elevatio, quando in altero diceretur introitus, & Petrus istam Missam usque ad finem, illam usque ad elevationem audiret. Quod autem dicitur de hoc praecepto, idem dicendum est de omnibus alijs habentibus materiam dividuam

In primo casu affirmativam, ut probabilem, & in conscientia tutam docuit Viennae Austriae in Universitate publica Anno 1665. P. Henricus Herdinck vir aequè pius, ac doctus in M. S. d. 2. de legib. §. 5. idque ex Coninck de sacr. q. 83. a. 7. d. un. n. 287. qui rationem dat; quia, cum Ecclesia sciat, hanc suam legem ita à gravibus Doctoribus explicari, hoc ipso, quòd permittat eorum explicationes publicè imprimi, & doceri, censetur dictum praeceptum juxta eos moderari. 444.

Secundum casum probabilem censet Molfesius in Sum. tom. 1. tr. 3. c. 17. n. 37. in fine. Causam dat, quia Ecclesia non praecipit, ut Missa audiatur ab uno sacerdote. Ordo etiam successivus non est de praecepto saltem gravi, paritate accepta ab horis Canonicis, in quibus, sine transgressione gravi, potest quis invertere ordinem horarum. Coninck cit. n. 288. idem docet his verbis: haec praxis parum decens est, minusque religiosa; ideòque non usurpanda sine rationabili causa. Quare eum, qui omnino spontè veniret ferius ad primam partem sacri, cum intentione audiendi partem sequentis, credo peccatum venialiter. Eandem probabilem censet Diana p. 10. t. 17. resol. 3. Leander à SS. Sac. tr. 2. D. 1. q. 65. §. 6. Dicastillo tom. 1. de Sacr. tr. 5. de Sacrif. Miss. D. 5. d. 3. 445.

d. 3. n. 40. Sed notandum, hæc à dictis Doctoribus tradita esse ante 2. Martij, Anni 1679. quo ab Innocentio XI. Summo Pontifice, inter propositiones damnatas, tanquam scandalosas, & doceri prohibitas, prout jacent, ordine 53. est hæc: *satisfacit præcepto Ecclesie de audiendo sacro, qui duas ejus partes, imò quatuor simul, à diversis celebrantibus audit.* Unde post hoc decretum in materia hujus 2. plures quæstiones particulares fieri possunt, in sequentibus resolvendæ, ut plenius constet de natura legum. Quare

446. Dubitatio est 1. an opinio docens, satisfieri successiva auditione duarum partium ex duplici Missa, incidat in 53. propositionem damnatam ab Innocentio XI. seu, an hæc propositio: *qui serò venit ad sacrum* (v. g. primò ad pulsum pro consecratione) *satisfacit præcepto, audiens ex secundo sacro partem neglectam*, incidat in dictam propositionem damnatam? Responsio est negativa; ita Cardenas p. 3. Cris. Theol. dissert. 32. c. 6. n. 50. Cujus ratio est, quia damnatio dictæ propositionis 53. solum loquitur de simultanea auditione duarum, aut plurium partium Missæ; hæc autem propositio, de qua quæritur, loquitur de successiva auditione duarum medietatum Missæ: ergo hæc nullo modo, saltem formaliter, incidit in illam, prout jacet.

447. Dices: licet propositio in num. priori, non sit formaliter, & expressè damnata; est tamen damnata virtualiter; probatur; quia illa opinio, vel propositio, *damnata una*, manet damnata virtualiter, seu in vi hujus, quæ est impossibilis cum ea damnata; sed hoc habet ea opinio, seu propositio; ergo. Min. prob. Nam ex illa, tanquam antecedenti, inferitur damnata: si enim in hoc argumento (*non satisficit præcepto simultaneâ auditione duarum medietatum Missæ; ergo nec auditione successiva*) negetur consequ. & assumatur pro antecedenti hoc contradictorium consequentis: *præcepto Ecclesie satisficit auditione successiva duarum medietatum Missæ*; arguaturque ad contradictorium antecedentis, rectè inferitur damnata: ergo *præcepto Ecclesie satisficit auditione simultaneâ duarum medietatum Missæ*. Nam hic argumentandi modus certò valet: ergo.

448. Sed Resp. N. ant. ad hujus prob. Resp. Tom. I.

trans. ma. si loquatur de opinione evidenter impossibili cum damnata; non autem secus; ratio hujus est ex dictis: sic distinctâ min. N. consequ. Similiter ad prob. min. Resp. eam procedere, si propositio controversa, tanquam antecedens, per evidentem illationem, inferat damnatam; non autem secus. Quare, ut hoc fiat, utendò illo argumentandi modo, dicendum: *tunc ex contradictorio consequentis evidenter concludi ad contradictorium antecedentis, quando primum antecedens, ad cujus contradictorium arguitur, evidenter infert suum consequens*; sed hoc in præsentem non contingit. Nam hoc antecedens: *non satisficit præcepto simultaneâ auditione duarum medietatum Missæ*; nullâ ratione evidenti inferens hoc consequens: *ergo nec satisficit successive auditione*. Hujus autem ratio est; quia ratio antecedentis non est communis consequenti. Ideo enim auditione simultaneâ non satisficit, quia præceptum audiendi Missam est de objecto successivo (nimirum auditionem Missæ successive præstando) ex natura talis objecti; consequenter auditio præcepta est *auditio successiva*, nimirum partis post partem; quo, quia caret auditio *simultaneâ*, antecedens illud evadit falsum, consequenter non inferens falsitatem consequentis, in quo asseritur auditio successiva.

Hinc notandum, etsi verum sit, legitime argui à contradictorio consequentis, si negetur, ad contradictorium antecedentis, quod concedi ponitur, si, quod pro antecedenti ponitur, sit *verè antecedens*, hoc est, connexum cum consequenti ex medio communi utrique, ac respectu utriusque necessarij. Nam si tali casu negetur consequentia; eo ipso etiam negari debet connexio antecedentis (quia sublatò terminò connexionis, tollitur vel formaliter, vel consequenter connexio) ergo ut à contradictorio consequentis ad contradictorium antecedentis valeat argumentum, non satis est, poni aliquam propositionem consequentis non, illativam aut cum eo non connexam; sed oppositum requiritur; id, quod in præsentem casu non contingit ex medio necessario, & communi, ut ostensum est.

Hinc P. Suarez de Eucharistia. d. 88. 450. sect. 2. ait, opinionem, quæ affirmat, licitam sacri auditionem successivam, propter autho-

authoritatem Doctorum, non posse practicè condemnari (intellige donec alià lege certà, quæ in præsens non est, reprobetur) & ideo ibidem expressè dicit: illum, qui ex dicta sententia operabitur, non peccaturum mortaliter; & Cardinalis de Lugo d. 22. de Eucharist. n. 8. eam sententiam admittit tanquam probabilem extrinsecè. Ratio autem hujus sententiæ est; quia opinio asserens satisfieri præcepto successivâ auditione duarum medietatum Missæ, non habet contra se principium certum, cum quo componi non possit, & habet pro se rationes valde congruas, quæ consideratis omnibus, in executione inseparabilibus, citra notam temeritatis, aut imprudentiæ sufficiant ad asserendam eam satisfactionem; consequenter exerceri potest sine peccato; ergo manet practicè probabilis. Prima pars constat ex n. 448. & constabit amplius à n. 455. secunda patet tum ex præsumptione de tantis Doctoribus, qui eam tradiderunt, utique ad hoc asserendū ex talibus motivis, quæ citra notam imprudentiæ illum eorum assensum merebantur; tum etiam inspectis rationibus, quibus ipsi procedunt in assertionis illius probatione, quæ reverà nullo contrario certo infringuntur. Tertia verò pars constat ex confessione contrariorum, qui licet hanc opinionem non teneant, tamen practicè probabilem censent.

451. Dices. Opinio tenuiter probabilis, non est practicè probabilis; sed opinio de successiva auditione est tenuiter probabilis; ergo. maj. prob. ut propositio sit practicè probabilis, necesse est, quòd licitè, & absque peccato formali possit deduci ad praxim; seu, quòd, dum eam opinionem sequimur in praxi, censeamur prudenter operari; sed hoc non fit, cum sequimur opinionem solùm tenuiter probabilem; hoc constat ex damnatione tertie propositionis in decreto Innoc. XI. contentæ, ubi damnatur hæc: generatim, dum de probabilitate, sive intrinseca, sive extrinseca quantumvis tenui (modo à probabilitatis finibus non exeatur) consisti aliquid agimus, semper prudenter agimus; min. primi Syllogismi etiam probatur; quia illa opinio est tenuiter probabilis, de cujus probabilitate dubitant non pauci Viri docti; sed de probabilitate hujus opinionis dubitant nò pau-

ci Viri docti. Nam 1. Suarez cit. c. 5. ait; propter rationes contra illam opinionem à se, & alijs allatas, sibi semper suspectam esse visam illam doctrinam, videreque se, illam, nonnullis Theologis, ac Jurisperitis, displicere; & Azor p. 1. Instit. moral. l. 7. c. 3. q. 3. ait: mihi sanè illa sententia magis arrideret, si aliquà firmâ ratione, aut argumentò niteretur. Et ob has rationes Cardenas cit. n. 61. ait: si solùm attendamus principia intrinseca illius propositionis, non esse practicè probabilem; secus, si extrinseca, & Authoritatem. Porro majorem primam probat Cardenas disfert. 4. c. 5. quia opinio dubie probabilitatis, non est practicè probabilis, quam diu talis manet; sed opinio tenuiter probabilis, est opinio dubie probabilitatis; ergo opinio tenuiter probabilis, non est practicè probabilis; sed opinio, de cujus probabilitate dubitant non pauci Viri docti, est dubie probabilitatis; ergo etiam est tenuiter probabilis.

Sed Resp. ad argumentum, transf. maj. 452. N. min. ad hujus prob. Resp. dist. maj. illa opinio, in se, & absolutè, est tenuiter probabilis, de cujus probabilitate practica dubitant non pauci Viri docti, N. maj. est tenuiter probabilis respectivè, & quoad illos, qui sic dubitant, transf. maj. dist. pariter min. sed de probabilitate intrinseca opinionis, de qua n. 444. dubitant non pauci Viri docti, transf. de illius probabilitate extrinseca, N. min. ex n. 450. ergo illa opinio, de qua n. 444. est tenuiter probabilis solùm respectivè ad illos, qui sic dubitant, transf. in se, & absolutè, N. conseq. Et quoniam etiam illorum dubitatio non est de probabilitate illius opinionis extrinseca, sed solùm intrinseca, ut constat ex n. priori, ad summum, vi transmissorum, sequitur illam opinionem quoad probabilitatem intrinsecam, esse tenuiter probabilem, non absolutè; sed solùm respectivè. Ad prob. maj. 2. illam propositionem: opinio dubie probabilitatis, non est practicè probabilis, posse multos habere sensus, nec omnes veros. Nam si idem sonat opinio dubie probabilitatis, ac ista: opinio, de cujus probabilitate dubitant non pauci Viri docti, ex dictis constat, sic indefinitè prolatam, esse falsam, quia opinio, de qua in præsens agimus, etiam secundum Suarez, & Cardin. de Lugo,

Lugo, est practicè probabilis, extrinsecè, ut constat ex n. 450. imò & secundum Patrem de Cardenas in n. 446. & tamen de illius probabilitate *intrinseca* ipsi dubitant. Secundò, si *ly opinio dubie probabilitatis* idem significet, ac opinio *non paucis dubitabilis* quoad gravitatem fundamenti, ac licitum usum in praxi, evincit solum relatè ad illos sic dubitantes, non esse practicè probabilem; non autem *in se*, & *absolutè*. Certissimum enim est, multis etiam Viris doctis, opiniones suas videri firmissimas; & oppositas illis omnino falsas: & tamen sæpè fit, quòd hæ in se, & absolutè; imò & respectivè ad alios æquè doctos, habeantur veræ, ac solidæ.

453. Quare not. 1. in moralibus, per *opinionem probabilem intelligi talem, que in re, & questione incerta prudenter approbat ut verum, actionem aliquam posse, vel non posse fieri citra formalem culpam conscientie; & si etiam consideratis omnibus circumstantijs, in executione talis actus inseparabilibus, idem prudenter affirmet, dici probabilem practicè*. Not. 2. ex ipso de Cardenas *cit. c. 3. à n. 15.* terminum *probabile*, sic sumptum, ut mox dictum est, additione hujus: *tenuiter*, non tam diminui, quàm alienari, & distrahi à proprio suo significato, quod in vera acceptione *ly probabile*, prout significat fundamentum grave, ac dignum, quo quis nixus, non temerè, nec imprudenter procedit in asserendo aliquid esse, vel non esse licitum in praxi, importat. Rationem dat, quia *tenuitas* probabilitatis denotat *levitatè fundamenti*, atque adeò importat *carentiam gravis fundamenti*, cujus oppositum sonat *ly probabile*. Hoc autem sensu, sumendò *tenuiter probabile*, omnino concedo, *non esse practicè probabile*; quia revera nemo potest in re, concernente peccatum, prudenter sequi iudicium, quo procedit ex fundamento *tenui*, hoc est, *absolutè levi*, præsertim cum in contrarium stat fundamentum *grave*, nimirum suadens in his circumstantijs, non licere ex tali fundamento ad executionem procedere: an autem opinio, *de cujus probabilitate intrinseca dubitant non pauci Viri docti*, ex hoc ipso, prudenter dici possit *tenuiter probabile*, hoc est, destituta, & carens omni fundamento gravi, quando eam tenent a-

Tom. I.

lij æquè docti, ac publicè professi etiam typo, præmissaque approbatione legitimâ, mihi quidem videtur non rectè dici, præsertim, quando etiam ipsi contrarij iudicant illam, propter eam docentium auctoritatem, esse practicè probabilem, at id contingit in præsentì, ut constat ex n. 450. ergo. Hinc ad summum tunc concedi posset, *opinionem aliquam* ex hoc, quòd de illius probabilitate dubitent non pauci Viri docti, *esse tenuiter probabilem*. 1. quando dubitant de probabilitate illius tam extrinseca, quàm intrinseca. 2. quando probabilitas, seu fundamenta intrinseca, quibus à suis Patronis propugnatur, redduntur per contrariorum rationes vel certò falsa, aut absolutè levia, seu non digna, quibus Vir doctus citra notam imprudentiæ, aut temeritatis, præbeat assensum; id, quod in nostro casu non contingit.

Sed ulterius urget P. Cardenas, qui censet, opinionem (quæ docet, satis fieri præcepto audiendæ Missæ, *successivè* audiendo duas, vel plures ejus partes) non esse ab intrinseco probabilem, desumens primum argumentum ex P. Suarez *d. 88. de Euchar. sect. 2.* quia præceptum audiendi Missam, exigit audiri *unam Missam totam*: sed illæ duæ medietates non constituunt *unam* Missam; cum revera non sint *unum* sacrificium; ergo non impletur præceptum audiendò, etiam *successivè* illas duas medietates. Alterum argumentum affert P. Jacobus Illung *in Theol. pr. tr. 5. d. 2. n. 161.* diversorum sacrificiorum partes, singulæ ad singula sacrificia tanquam ad fines suos particulares, ac individuales, per intentionem ministri ita determinatè ordinatæ sunt, ut nequeant in unum sacrificium coalescere, sicut nequeunt partes diversorum officiorum, canonicorum, diversis diebus affixorum, coalescere in unum officium canonicum pro eadem die recitandum. Tertium argumentum sumitur à paritate de auditione *simultanea*, ad *successivam*, de quo, ubi & alijs, quibus Cardenas à finibus practicè probabilitatis *intrinseca* excludit opinionem, de qua in præsentì, jam retulimus, & solvimus à n. 452.

Resp. opinionem, quæ negat satisfieri 455: præcepto Ecclesiæ, per duas medietates Missæ, diversorum sacrificiorum, etiam *successivè* auditas, esse ac censeri ab alijs

O 2

etiam -

etiãnum *probabilem*; & à multis oppositã *probabiliorẽ*, sed *non esse certam*. *Probabilem* censent complures relati apud P. Illung *cit. n. 161*. oppositã *probabiliorẽ* Fagundez, Suarez, & alij: sed *non certam*; tum, quia complures sententiam affirmantem, ut *probabilem* defendunt, ut Layman *l. 4. tr. 5. c. 3. n. 4*. Tannerus, Navar. Bonacin. & complures alij apud eundem *cit. n. 161*. relati; tum, quia rationes, quibus utuntur Patroni sententiæ negantis, hanc nullatenus *certam* reddunt. Nam ad 1. Resp. C. ma. N. min. ad ejus prob. Resp. cum dist. illæ duæ medietates Missæ, *successivè audite* à diversis sacrificantibus, non sunt *unum sacrificium quoad effectum sacrificandi*, transf. *quoad effectum audiendi Missam*, N. Dixi. 1. *transseat non esse unum sacrificium quoad effectum sacrificandi*; nam in re non subsistit; si enim Sacerdos post consecratum panem, repente moreretur, & alius reliqua perageret, quoad effectum sacrificandi foret unum sacrificium, cum utraque pars ad eundem finem hujus sacrificij tendat.

456. Dixi 2. negandò, *non esse unum sacrificium quoad effectum audiendi Missam*. Nam cum contrarij dicunt, requiri *unum sacrificium*, vel volunt. 1. *unum unitate celebrantis*? vel 2. *unum unitate ordinis partium Missæ ad invicem*? vel 3. *unum integritate*, seu integrum, cui scilicet nulla pars substantialis, vel etiam integralis desit? si hoc postremum? certum est illas medietates facere sacrificium, seu Missam, cui nulla pars desit, ut ponit casus, adeoque *unum integritate*; si dicunt primum? id sanè *certum* non est; & probabilissimè negatur, ut constat ex instantia num. prioris. Si autem velint secundum? pariter non certum, sed solum probabile est, sic exigi *unum*. Deinde, vel per *unitatem ordinis* intelligunt eam, quæ est *ex institutione*; vel quæ est *ex intentione sacrificantis*? sed profectò alterutrum requiri, rationes illorum non demonstrant; ergo. Deinde, licet concedam, *sacrificantem* obligari, ut, cum sacrificat, servet ordinem, quem ex institutione habet ordo sacrificandi; sed hunc etiam ordinem esse graviter præceptum *audienti*, probabiliter quidem dicitur; sed ratione certã non evincitur. Nec aliud evincit paritas, quam aliqui desumunt ab unitate officij divini.

Ad 2. in n. 454. Resp. cum dist. diversorum sacrificiorum partes, ab intentione ministri sic determinatè ordinatæ sunt, ut nequeant in *unum* sacrificium cõalescere, si loquatur de *unitate* sacrificij *desumpta ab unitate celebrantis*, vel ejus intentione, transf. si de unitate integritatis Missæ, N. si enim velint, *esse sub præcepto unitatem* consurgentem ex partibus Missæ *unius celebrantis*, vel *intentionis ejus*, eo ipso dicunt esse præceptum, quod est in quæstione, an sit præceptum? unitatem autem integritatis haberi in dato casu, ex dictis constat; nec aliam intendi plus, quàm probabiliter, evincunt Negantium argumenta. Id quod in eodem argumento num. 454. desumitur à partibus diversorum officiorum Canonico-
457. rum, patitur easdem solutiones. Vix enim probavit pars adversa, *certum esse*, non satisfieri obligationi persolvendi horas Canonicas ab eo, qui putans cras esse festum, hodie de illo recitat matutinum, & laudes; & cras advertens errorem, reliqua orat de feria illa occurrente.

Dubitatio altera est, an satisfiat legi, vel præcepto, *simul tempore* ponendo ejus materiam dividuam, divisibiliter præceptam. Dupliciter fieri potest, totum aliquod, constans partibus dividuis, divisibiliter præceptis, esse debitum lege. 1. si totum, quod naturã suã, institutione, vel juris dispositione, aut etiam legis intentione, non sit *successivum*; 2. si sit *successivum* ita, ut aliàs non retineat denominationem, sub qua per legem, quæ ejus positionem directè intendit, præcipitur; quo posito: Resp. satisfieri præcepto, per simultaneam positionem partium materiæ dividuæ, divisibiliter præceptæ, si totum divisibiliter præceptum *non sit successivum* naturã suã, juris dispositione, aut legis intentione. Ratio primi est, quia præcepto satisfit positione totius rei præceptæ quoad substantiam, & modum intrinsecum; at ponendò simul partes materiæ divisibilis divisibiliter præceptæ, quando non est *successiva* uno ex prædictis modis, ponitur tota res præcepta, quoad substantiam, & modum ejus intrinsecum; quia supponitur idem poni simul, quod poneretur *successivè*, nisi quòd omittatur *modus successivæ positionis*, quæ, ut ponit casus, non est de ratione totius præcepti, aut lege debita; ergo.

60. Ratio secundi est, quia, quando totum, quod ponitur sub lege, est naturâ suâ, vel legis dispositione, aut ex intentione legis successivum, modus successivæ positionis est intrinsecus rei præceptæ; ergo nisi successivè ponatur materia illa dividua, non ponitur materia illa dividua, non ponitur materia præcepta, secundum quod subest legi, vel præcepto; at sic non satisfit legi, aut præcepto; ergo. Quoad secundam partem (quod satis faciat præcepto, simul tempore ponens plures partes materiae dividuæ, v. g. *simul plures partes Missæ à pluribus sacerdotibus celebrantibus*) probabile censuit Molfesius, & alij, ut constat ex dictis à n. 445. Sed hodie post Constitutionem Innocentij XI. de qua superius n. 445. ea opinio sustineri non potest. Nam ex propositione 53. inibi damnata, certum est, quod sit scandalosa opinio dicens, *satisfieri præcepto Ecclesie, de audiendo sacro, per eum, qui duas ejus partes, imò quatuor simul, à diversis celebrantibus audit;* ergo.

459. Dices cum Diana, p. 10. tract. 15. resol. 3. licitum est audire simul duas Missas, simul concurrentes in altaribus conjunctis, licet una debita sit præcepto, altera voto; at sicut se habet totum ad totum, ita se habet pars ad partem; ergo sicut satisfit obligationi, audiendò simul duas missas secundum se totas; ita satisfiet audiendò simul duas partes missæ. Respond. datâ majori dist. min. sicut se habet totum ad totum, ita se habet *pars illius totius, ad partem hujus totius*, transf. *ejusdem totius*, neg. min. & conseq. Aliàs enim, ut rectè notat Cardenas *dissert. 32. c. 5. a. 1. n. 40.* valeret hoc argumentum in casu quo *Transsumptum* (imago v. g. perfectè simile est suo *exemplari*: sicut se habet *transsumptum ad exemplar*, ita se habet *pars transumpti*, consequenter valeret subsumere: sed *caput transumpti est rotundum*; ergo et am. nasus, vel pes ejus est rotundus &c. quod malè dicitur.

§. IX.

An prolatio sententiæ Principis constituat legem pro similibus?

460. Ante resolut. not. 1. per *sententiam* hic intelligi mentem, ac voluntatem Principis, sive Ecclesiastici, sive Laici, quâ

vel declarat, vel constituit, aut definit, quid in hac, vel illa materia, hoc, vel illo casu agendum, vel omittendum sit? Not. 2. dupliciter fieri posse, quod Princeps aliquis dicat, proferatque sententiam in certa materia, vel casu; 1. *solum declarandò legem à se, vel antecessoribus suis latam.* 2. *decidendò questionem litigiosam*, quod fit, quando pronuntiat super ea secundum leges vel à se, aut Prædecessoribus; vel à jure divino, & naturali statutas. Not. 3. *sententiam merè declarativam legis* antè conditæ, extendi solum ad præterita, ut notat Layman in c. *quoniam*, de constitutionibus, in 6. quia, *qui jus præcisè declarat, nihil de novo condit; sed quod antè positum est, denuntiat; argum. L. Heredes palam, 21. §. si quid ff. de Testament.* ubi generatim dicitur: *qui declarat, nihil tunc dat, sed datum significat.* Et ideo Doctores communiter dicunt: *magis obligat lex antiqua declarata, quàm nova declarans.* Ex hoc sequitur, ex prolatione sententiæ *merè declarativæ*, à Principe data, non induci novam legem; sed solum effici, ut lex illa declarata, obliget secundum sensum à Principe expressum. Nam per ejusmodi declarationem manifestatur mens, & intentio Legislatoris, à qua pendet vis obligandi, quam importat lex.

Potissima quæstio est, an sententia litis, aut litigiosæ quæstionis decisiva, in certo casu, materiâ, vel causâ, etiam pro similibus decidendis constituat legem, quando data est cum causæ cognitione? Communis opinio Doctorum ex utroque jure sequitur affirmativam cum *Felin. in Rubric. de Rescript. n. 1. Jalone in L. 1. ff. de constit. princip. & L. 1. ff. de Ferijs, à n. 23. &c. fundantur potissimum in L. ult. C. de legibus*, ubi sententia, inter partes data, cum cognitione causæ, pro lege habenda dicitur: *negativam tamen sequitur Covarr. 4. decret. p. 1. c. 7. §. 4. n. 15. 1.* quia sententia decisiva, *in quantum talis*, non respicit *directè bonum commune*, sed bonum speciale aliquorum, quorum causa in ea lite, secundum jus prævalet. 2. quia lex præcipiens versatur circa futura, decisio litis solum declarat jus præexistens inter partes. 3. quia lex est juris constitutio, non declaratio; decisio autem secus. 4. quia *L. 2. C. de legib. ait Imperator, quod ex relationibus, vel suggestionibus*